

Esquemes i resums d'història d'Espanya

Dictadura de Primo de Rivera (1923-1930)

El 13 de setembre de 1923, Miguel Primo de Rivera, capità general de Catalunya, dóna un cop d'estat, i, havent-li donat el rei Alfons XIII, la seva confiança, suspèn la constitució, i inicia un període de dictadura fins a la seva dimissió, el 1930.

Causes

Primo de Rivera alega com a causa de la seva presa del poder la necessitat de posar ordre en una Espanya amb un alt grau de conflictivitat, amb el problema del pistolisme, les vagues, el malbaratament de fons públics, la situació al Marroc i les crítiques rebudes a partir del desastre d'Annual, el separatisme, etc.

Primo de Rivera va prometre una regeneració de la vida política.

En realitat, es tractava d'una manera d'impedir que el sistema es democratitzés de veritat, i a més, hi pesà, en la realització del cop d'estat, la necessitat d'impedir que les investigacions al voltant d'Annual, arribessin al rei.

Etales

- Directori Militar: govern format exclusivament per militars, de 1923 a 1925.
- Directori Civil: govern format per civils, de 1925 a 1930.

Política de la Dictadura

- Cessament de totes les activitats de partits polítics i sindicats. La Confederació Nacional del Treball (CNT), de caràcter anarquista, fou prohibida.
- Militarització de l'ordre públic i repressió del moviment obrer, especialment anarquistes i comunistes.
- Dissolució dels ajuntaments, que són substituïts per juntes de vocals, nomenats entre els majors contribuents de cada localitat.
- Promulgació d'un estatut provincial i un estatut municipal.
- Suspensió de la Mancomunitat de Catalunya i prohibició de l'ús públic de la llengua catalana.
- Creació d'un partit, la **Unió Patriòtica**, que havia de donar suport a la Dictadura.
- Creació d'una **Assemblea Nacional Consultiva** (1927), els membres de la qual eren de fet elegits des del poder.

La guerra del Marroc

Una política de col.laboració amb França va dur Primo de Rivera a aconseguir èxits al Marroc. Després del desembarcament a Alhucemas el 1925, els resistents marroquins, comandats per Abd-el-Krim, es varen rendir, a a partir de 1927 es donà per finalitzada l'ocupació del Protectorat.

Política econòmica de la Dictadura

La dictadura de Primo de Rivera va coincidir amb uns anys de bonança econòmica internacional, cosa que la va afavorir.

-Va desenvolupar un política d'obres públiques: carreteres, ferrocarrils, obres hidràuliques; va ser útil, si bé va incrementar el dèficit públic.

-Es van concedir gran monopolis, alguns destinats a durar molt de temps, com la Compañía Telefónica Nacional de España o Campsa (Compañía abastecedora del monopolio de petróleos sociedad anónima).

-Va regular l'activitat econòmica, mirant d'eliminar la conflictivitat laboral amb la intervenció de l'estat i la integració dels sindicats més moderats, com UGT. Es creà l' **Organització Corporativa Nacional**, que organitzava les relacions laborals amb comitès formats per treballadors i empresaris.

-Un gran èxit fou l'Exposició Universal de Barcelona, el 1929.

Fi de la Dictadura

A la fi, Primo de Rivera es va mostrar incapaç de conciliar les diferències entre els diferents grups, i de trobar una sortida perdurable a una dictadura que s'estimava transitòria.

Finalment, el propi Alfons XIII, temerós de l'opinió pública, li retirà la confiança, i el dictador va dimitir el gener de 1930.

Fou substituït successivament per dos militars, el general Berenguer (la "Dictablanda") i l'almirall Aznar, que havien de convocar eleccions i tornar al règim constitucional.

Mentre, l'oposició formada per socialistes, republicans i catalanistes d'esquerra, signaren l'agost de 1930 l'anomenat **Pacte de sant Sebastià**, comproment-se en una aliança contra la monarquia.